

העלון השבועי שלך **האורח שלום**

❖ יוצא לאור ע"י בית המדרש אור שלום ❖ קרית ארבע ת.ד. 88 מיקוד 90100 ❖ העורך - בן ישי עזיהו ❖

info@ohrshalom.net הד"ר חברון - 16:50 מוצש"ק חברון - 17:55 /http://www.ohrshalom.net

"כי בסכת הושבתי את בני ישראל בהוציא אותם מארץ מצרים"

נר ה' נשמת אדם העלון לעילוי נשמת

אודלר רחל בת סמואל
בן יוסף שלמה בן יוסף
בסו אסתר בת רחמים
שרה בת איסק
ברכה קווין בת יונתן
ניצה בת אהרן
עליזה בת אפרים
דינה בת שלמה
רבקה בת בנימין
לילי בת לוי
סופי בת יוסף
ארנקה בת שלמון
פרידה בת ישראל
יוסף בן זכריה
וליט בת אהרון
איתן בן דוד
חנה בת רחמים
יהודית בת אפרים
אנולה בת אברהם
חנן בן אביי
שבתאי בן ישראל

ת.נ.צ.ב.ה.

יש חדש

השיעור השבועי בפרשת
השבוע מתקיים בכל יום
חמישי בבית חב"ד בניני
400

בשעה 20:30
הציבור מוזמן

שיעור חדש

זוגיות ומשפחה
בכל יום שני
בשעה 20:30
בבית חב"ד בניני 400

תרומות והקדשת העלון

לעילוי נשמה

ניתן לשלוח

לבית המדרש אור שלום

ת.ד. 88 קרית ארבע

מיקוד 90100

ניתן להפקיד ישירות

לחשבון בנק הדואר

מספר 20033243

מדוע יום א' דסוכות הוא "ראשון לחשבון עוונות" ואמר האדמו"ר על פי דברי המדרש (ויק"ר פ"ל) על הפסוק "ולקחתם לכם ביום הראשון" - וכי ראשון הוא והלא ט"ו יום הוא, אלא ראשון לחשבון עוונות. וצריך להבין למה זה ראשון לחשבון עוונות ומה זה קשור למצוות ד' מינים.

הנה בספח"ק "קדושת לוי" (האזינו) נאמר שבראש השנה וביום הכיפורים עושים ישראל תשובה מיראה מאימת המשפט והדין, כי מי לא ירעד בבואו להישפט לפני שופט כל הארץ, ואחר יום הכיפורים כשעוסקים במצוות סוכה וד' מינים ומוציאים על זה ממון רב ומתוך שמחה עושים מצוות אלו, אז התשובה הזאת נחשבת לתשובה מאהבה, וכיון שאמרו חז"ל שבתשובה מיראה נחשבים זדונות כשגגות ובתשובה מאהבה נעשו זכויות. לכן הקב"ה שרוצה להיטיב לנו מונה את העוונות רק מסוכות שאז תמורת העוונות יהיו זכויות כיון ששבו מאהבה, וישפיע לנו טובה וברכה.

ובהעמק הבנה במדרש (שם) דדי מינים מרמזים על ד' מיני בני אדם. שיש בישראל כאלו שיש בהם תורה ומעשים טובים ונמשלים לאתרוג שיש לו טעם וריח, וכן על זה הדרך נמשלים שאר המינים, ואמר הקב"ה יקשרו כולם אגודה אחת והן מכפרים אלו על אלו.

על כן חובה להתבונן שדבר פשוט הוא שבהתחבר צדיק אל הרשע תצמח על ידי זה רעה אל הצדיק שהרי לא יוכל לעבוד את עבודתו תמיד לפני הבורא יתברך בעוד הרשע לנגדו, ואף שבסוף יצא ותעלת לרשע שיחזור בתשובה בראותו את מעשה הצדיק, זה אינו מצדיק זאת שהרי אמרו חז"ל "אין אומרים לאדם חטא בשביל שיזכה חברך"?

אלא ביאור הדברים הוא, שעל פי דברי ה"קדושת לוי" שבסוכות עושים תשובה מאהבה והזדונות נהפכים לזכויות לכן אז באמת הזמן לאגוד אלו עם אלו שאף שיגרם שהצדיק אולי יעשה עבירות על ידי חיבורו לרשע, כי מכל מקום הלא מעבירה זו נעשה זכות כיון שעושה תשובה מאהבה, ובאופן זה אומרים "חטא בשביל חברך", שגם לך יצא הנאה מזה.

ועל פי זה יש לפרש "ראשון לחשבון עוונות" כי הרשעים מתחברים בימים אלו אל הצדיק, ואז מבחינים הרשעים מקדושת הצדיק שמעשים רבים שעשו נחשבים לעוונות. מעשים שעד עכשיו לא היו נחשבים בעיניהם לחטאים כלל.

ועל כן נאמר במשנה ובתלמוד ונפסק להלכה [רמב"ם גזילה ואבידה פ"א] "אפילו גזל קורה, ועשה אותה בסוכת החג, ובא בעל הקורה לתבוע בתוך ימי החג-נותן לו את דמיה" ובעל הקורה הוא הקב"ה "המקרה במים עליותיו" ובא הקב"ה לתבוע בתוך ימי החג, היינו שתובע מן האדם שיעשה תשובה, נפסק בבי"ד של מטה וכך בבי"ד של מעלה כידוע, שנותן לו "דמיה" כי כשעשה תשובה באהבה מתמצית דם הלב, ונתהפך הרע לטוב וזדונות נהפכות לזכויות.

לכן בחג זה מצטרפים ז' הרועים לגאול את נשמת כל יהודי באשר הוא ובלבד שיהיה שמח כמצווה וכנדרש מבעל תשובה שישמח וישיש כל הימים על שהכניסו השי"ת תחת כנפי השכינה כמקדם.

מאורות הדרש לחג - השמחה שבהכרת הארעיות

השמחה שבהכרת הארעיות ביום הכיפורים נמס במקצת לבו האבן של אדם והוא מתחיל להתבונן קמעא בתכליתו בעולמו, שיש לו לתקן ולשפר את מעשיו מכאן ולהבא. וטבעי הוא שלאחר מכן בא "סוכות - זמן שמחתינו", כתוצאה מן הלקח של יום הכיפורים שלפניו.

כי ביום התשובה וההתבוננות עומד האדם על אפסיותם של כל הערכים והקנינים החומריים. הוא מכיר שכל חייו עלי אדמות אינם אלא כחלום יעוף ואל לו להשלות את עצמו כי "תושב" הנהו בעולם זה, שכל כולו חולף הוא. מר לו מר לאדם שחושב שהעיקר הוא העולם הזה. רבות ומכאיבות הן האכזבות המצפות לו לכשיראה שאין הכל הולך למישרים כפי משאלתו ומאוויי לבו ואין הוא יכול כלל לשמוח בעולמו. ולעומתו, זה שעלה בידו לעמוד על סוד ארעיותו של עולם, על חייו בני החלף שבו ועל תכליתו האמיתית שלאחר חייו, הוא זה שיכול לשמוח באמת. כי מה שהוא משיג ומקבל כאן הרי היא אצלו מתנת חיים מידו של השי"ת, ושמח הוא על חסד הבורא אליו אף על פי שאין הוא רואה את עצמו ראוי לכך "ולמקנהו עשה סוכות" - מפורש בספרים "מקנהו" היינו קניני העולם הזה, להם עשה יעקב במחשבתו "סוכות", היינו דירת ארעי, כי הכיר בארעיותם. ולכן "יגל יעקב ישמח ישראל" - יש לו על מה לשמוח.

כשנוטלים למשל, אדם ומושיבים אותו בארמון פאר ואומרים לו שכאן הוא יחיה חיי אושר ולא ידע סבל מהו, ולכשבאה לאחר מכן המציאות שהיא שונה בתכלית ומטפחת לו על פניו, מה רבה אכזבתו עד מה מיצר הוא. וכל כך למה? מפני שהאמין להבטחות הרמייה של מרמיו. ולעומת כן, לכשחולצים אדם מצרותיו וסבלו, ממחלותיו ומדלותו, ואומרים לו שאכן עדיין ימים קשים מצפים לו אלא שבתקווה ובטחון בבוראו יוכל להתגבר להחזיק מעמד, הרי שבאמת לא יקשה לו לעמוד אפילו במצבים קשים ובטובה קלה שישגי יודה לה' על חסדו מתנת חיים שחננו.

נמצא, אם כן שסוכות שמסמל לנו את ארעיות החיים בעולם הזה, הוא דווקא זמן שמחתינו. ועל כן, יש אומרים, ויש קוראים בסוכות ב"קהלת", כי שם מוגדר היטב ה"הבל הבלים" של כל קנייני העולם הזה, שאם מכירים בכך אין לך שמחה יתירה מזו, כאמור. כי כל העולם כולו אינו שווה אפילו אנחה אחת, ועל מה יש לשמוח על האמונה בבורא יתברך ותורתו, שמי שזוכה להאמין ולקיים את התורה אשריו וטוב לו בזה ובבא, ולזה נאה לשמוח ב"זמן שמחתינו" האמיתי ובכל השנה כולה!

מאורות פרי חיים מהאדם ר רח"י זצוק"ל

פרי עץ הדר זה אתרוג מפני שדר באילנו משנה לשנה, [סוכה ל"ה] בסוד קריאת שמע מלך הדר שלא נאמר בו מיתה. בסוד דוד מלך ישראל חי וקיים, וזה אתרוג נרמז לדו"ד סוד ק"ש יסוד חיי"ם, וזה איל"ן מספר הוי"ה אדנ"י כמספר סוכ"ה.

וזה משנה לשנה, כל ימי הייתי מצטער על מקרא זה, וזה בחינת דל"ת רי"ש, וזה אתרוג מספר תורה, כי על כל התורה צריכין למסור נפשו, וזה הד"ר באילנו משנה לשנה, תמיד מכוון ה' הוא האלקים ק"ש, וזה משנה לשנה בחינת חיי"ם, כי ק"ש נקרא חיים כן אברכך בחיי זו ק"ש [ברכות ט"ז]

החידה לחג

"על פי פירוש רש"י על מגילת "קהלת"

א. מה הפירוש "לב בני האדם מלא רע"?

ב. מה נלמד מהמילים "ובוקע עצים יסכן במ

ג. מדוע היה מנין הכבשים שהקריבו בני ישראל בסוכות כמספר "תשעים ושמונה"?

ד. מדוע נצטוו ישראל להקריב כבשים בסוכות?

מאורות ההלכה – מהלכות החג

דיני ד' מינים ונטילת ארבע מינים בזמן הזה בירושלים במטה אפרים כתב שאנשי מעשה נוהגים לקנות ארבעת המינים בעשרת ימי תשובה כדי להיות "זריזין מקדימין למצוות", וזכות מחשבה ומעשה אלו יכריעו לכף זכות ביום כיפור. אבל אם יודע ברור שאחרי יום כיפור ימצא מינים יותר מהודרים, ימתין ויקנה לאחר יום כיפור. ויש שכתבו שהרבה נמנעים מלהתעסק בזה לפני יום כיפור, כיון שעל ידי שמרבה להתעסק בזה עלול להסיח דעתו מהתשובה. וכן הובא בדרשות חתם סופר, וכן מסופר על הסבא מקעלם שראה פעם בחור שמתעסק בענין ד' מינים בעשרת ימי תשובה והוא נדהם, ואמר לו: האם גמרת כבר לעשות תשובה.

א. לולב שנחלקה תיומתו מחמירים אפילו במשהו לפוסלו, וזה פסול רק ביום הראשון שהוא מהתורה, אבל בשאר ימים אין זה פסול. ושאלתי את הגר"ח קניבסקי, שלפי זה בשנה זו שיום הראשון חל בשבת ולא נוטלים אז ארבעת המינים, האם אין צריך להקפיד על כך, והשיב לי שודאי צריך להקפיד, כי מהרה יבנה בית המקדש ובזמן שבת המקדש קיים נוטלים ד' מינים בשבת במקדש, ומי שלא חושש לזה נקרא שלא מאמין בביאת המשיח.

ב. בזמן הזה שאין בית המקדש, נחלקו הפוסקים אם המקומות שסביב הר הבית, כגון הכותל המערבי, נוהג בהם דין ארבע מינים מהתורה או מדרבנן. הביכורי יעקב כתב שזה מהתורה, וטעמו, כיון שלדעת הרמב"ם ירושלים יש לה דין מקדש גם בזמן הזה. והאור שמח כתב שגם בזמן הזה נוהגת המצוה רק מדרבנן, וכן בשו"ת מנחת שלמה תמה על הביכורי יעקב, ולמעשה לא הכריע.

ג. הגרי"ש אלישיב מקפיד לנסוע לכותל המערבי כל יום מימי חול המועד כדי לקיים מצוות ארבעת המינים מהתורה. והגר"ח קניבסקי אמר לי שיש ענין לנסוע, אבל זה לא חיוב, ואמר שאביו מרן הסתייפלער לא היה נוסע, וכן החזון איש לא נסע. ואמר שמי שנטל ד' מינים, ואחר כך באותו יום נוסע לכותל, טוב שיטול שוב ד' מינים כדי לצאת דעת הרמב"ם שסובר שבכותל נוהגת מצוה זו גם בזמנינו מן התורה.

ועוד הוסיף הגר"ח קניבסקי שביום הראשון כשחל בחול, אין שום ענין ללכת לכותל כדי ליטול שם ד' מינים, כיון שביום הראשון המצוה נוהגת מן התורה בכל המקומות

מאורות הזוהר -

כשמקריבים ע' פרים מתעלה הכבוד של הקב"ה למעלה ולמטה כראוי - בסוכות תשבו שבעת ימים וגו': מצוה זו היא לישב בסוכה. והרי העמדנו, שהוא כדי להראות שישראל יושבים בסוד האמונה, שהוא סוד צל סוכה, בלי יראה כלל מקטרוגים, כי המקטרג כבר נפרד מהם ביום הכיפורים ע"י השעיר לעזאזל. וכל מי שהוא בסוד האמונה יושב בסוכה. כמו שהעמדנו, שכתוב "כל האזרח בישראל ישבו בסוכות" (כג, מב). דהיינו, מי שהוא בסוד האמונה, ומזרע ושורש של ישראל ישבו בסוכות. וסוד הזה מובא בכמה מקומות.

המצוה שלאחר זו, היא, להקריב קרבן בכל יום, מז' ימי הסוכות, וקרבן זה שיהיה חלק לכל, בשמחה של בניו, כי ע' פרים הם כנגד ע' שרים של אומות העולם. משום שכולם אחוזים באילן, שהוא ז"א, כי הענפים שלמטה הנמשכים משרש האילן, כולם מתחברים בשביל האילן, ואף על פי שאין בהם תועלת, הם ג"כ מתברכים כולם. ושמחת ישראל היא באביהם של מעלה, דהיינו בשורש האילן, והם נותנים חלק מן הברכות לכל אלו שאר העמים, שיש להם אחיזה ומתאחזים בישראל.

וכל אלו הקרבנות - הע' פרים, הוא לתת מזון לכל אלו הממונים של שאר העמים. כי מתוך האהבה שהקב"ה אוהב את בניו, רוצה שכל השרים יהיו אוהבים שלהם, וזה סוד, "ברצות ה' דרכי איש גם אויביו ישלים אתו" (משלי טז). דהיינו אפילו כל אלו מקטרגים העליונים, כולם חוזרים להיות אוהבים לישראל. כשהכוחות של מעלה חוזרים להיות אוהבים לישראל, כל אלו שלמטה על אחת כמה וכמה.

ואם תאמר, שלהם - לע' שרים, היו מקריבים הקרבן, אינו כן, אלא הכל להקב"ה עולה ונקרב, והוא מחלק מזון לכל ההמונים של צדדים האחרים, דהיינו השרים של ע' האומות. שיהנו באותה המתנה של בניו, ויחזרו להיות אוהבים שלהם, וידעו למעלה ולמטה שאין עם כעם ישראל, שהם חלקו ונחלתו של הקב"ה. ומתעלה הכבוד של הקב"ה למעלה ולמטה כראוי. וכל ההמונים העליונים פותחים ואומרים, "ומי כעמך ישראל גוי אחד בארץ" (ש"ב ז).

עד כאן חדות הכל חדות האושפיזין, ואפילו אומות העולם שמחים בשמחה הזו, ומתברכים ממנה, ועל כן מקריבים קרבנות עליהם בכל יום, לשים עליהם שלום, ויתברכו ממנו. מכאן ולהלאה, יום אחד של מלך העליון ששמח בו עם ישראל, שכתוב "ביום השמיני עצרת" וגו' (במדבר כט). שיום זה מן המלך בלבדו, ששמחתו הוא בישראל. משל למלך שהזמין אורחים, השתדלו בהם כל בני היכלו, לבסוף, אמר המלך לבני היכלו, עד עתה אני ואתם השתדלנו כלנו בהאורחים, והקרבתם קרבנות על כל שאר העמים בכל יום, דהיינו ע' פרים, מכאן והלאה אני ואתם נשמח יום אחד, ז"ש "ביום השמיני עצרת תהיה לכם". לכם פירוש, להקריב קרבנו עליכם, אבל אורחי האמונה, שנמצאו בז' ימי סוכות נמצאים עם המלך תמיד.

דהיינו גם בשמיני עצרת, וביום שמחת המלך כולם מתאספים אלי ונמצאים עמו, וע"כ כתוב עצרת, שתרגומו כנישו, דהיינו אסיפה

מאורות הסיפור החסידי

מצוה יקרה - תרתי משמע

זקן ושבע ימים היה הרה"ק רבי משה מלעלוב זצוק"ל בעת שהחליט לעזוב את פולין, הארץ בה נולד וחי, ולעלות לארץ ישראל. עד מהרה קם הדבר והיה - הצדיק נפרד מצדיקי דורו, מאלפי חסידיו ומוקיריו ויצא לדרך, כשבניו ונכדיו ושאר בני משפחתו, נלוים אליו. באותה עת, בה ארע הדבר, היתה ההפלגה ביים קשה וממושכת ביותר. האוניות הרעועות, שעשו דרכן מארץ לארץ, היטלטלו בין גלי הים משך חודשים רבים עד הגיען אל יעדיהן. גם הספינה בה הפליגו רבי משה ומלווי היתה אמורה לשהות ביים חודשים אחדים, ובתוכם חודש תשרי. רבי משה, שידע על כך מראש, דאג להכין את כל צרכי המצוות החלות בחודש החגים - הוא הצטייד בשופר, בארבעת המינים ואפילו בקרשים להקמת סוכה על סיפון האוניה. לשופר ולקרשי הסוכה לא היה צריך לדאוג באופן מיוחד. אבל לארבעת המינים דאג רבי משה דאגה רבה - הוא שמר עליהם מכל משמר, וטרח יום יום לטפל בהם על מנת שישמרו על רענותם.

ימים ספורים לפני חג הסוכות, כשבדק רבי משה את ארבעת המינים, נוכח - לדאבון לבו - כי בעוד האתרוג, הלולב וההדסים שמרו על טריותם ורענותם, קמלו הערבות לחלוטין, ואין הן ראויות שתתקיים בהן המצוה. למראה הערבות הכמושות קדרו פניו של הצדיק, אך דבר אחד ידע בברור, אמנם כעת אין לו ערבות, אך הוא - על מצוות ארבעת המינים לא יוותר בשום פנים ואופן! כיון שכך, פנה רבי משה אל רב החובל, ובפיו הצעה: במקום שתמשיך הספינה דרכה ביים, יפנה אותה רב החובל, בערב חג הסוכות, אל אחד הנמלים הקרובים, ושם ניתן יהיה להשיג ערבות טריות. לשמע הדברים פרץ רב החובל בצחוק רם. הצעה מוזרה שכזו! האם בעבור כמה ענפים עליו לשבש את כל תכנית ההפלגה ולסטות מן הנתים הקבוע מראש!! ואולם, צחוקו הלועג של רב החובל לא הרתיע את רבי משה: הוא לא ויתר על הרעיון, ואף הציע לרב החובל סכום כסף הגון תמורת השינוי בנתיב ההפלגה. "אינני מסכים", עמד רב החובל על דעתו, "לא אשנה את התוכנית בגלל כמה ענפים עלובים!" רבי משה לא אמר נואש. עליו להשיג ערבות - ויהי מה! החלטה נחושה גמלה בלבו: הוא יתן לרב החובל הון עתק - את כל הכסף שנטל עמו בצאתו לדרך, על מנת להתפרנס ממנו בסוף ימיו בירושלים.

כשראה רב החובל את הסכום העצום, שינה דעתו והסכים להשיט את הספינה אל אחד האיים הסמוכים. באותו אי אכן צמחו עצי ערבות, ועד מהרה היו בידי הצדיק ערבות טריות ורענות. בשמחה אין קץ אגד רבי משה את הערבות עם הלולב וההדסים. הון רב - את כל כספו ורכושו - שילם בעבור המצוה. וכיצד לא ישמח בה כמוצא שלל רב?

מאורות רז"ל

ביום השמיני מקרא קודש יהיה לכם וגו' עצרת היא (ויקרא כג, לו). רש"י: עצרתי אתכם אצלי וכו', בבקשה מכם עכבו עמי עוד יום אחד, קשה עלי פרידתכם. נראה לבאר לשון "פרידתכם" על דרך מליצה, על פי מה שידוע שהארבעה מינים מרמזים על ד' תתות של בני אדם, כמובא במדרש, יוצא שכל ד' ימי סוכות בני ישראל מאוחדים על ידי ד' מינים, אבל ביום השמיני שכבר נפסקה מצות ארבעה מינים יצא ששוב יהיה ח"ו פירוד בין בני ישראל. לכן אמר ה' "עכבו עמי עוד יום אחד" - זהו יום השמיני, שהוא יום היחוד כלל ישראל עם קב"ה, ולא יתפרדו לעולם, וזה מה שנאמר "עכבו עמי עוד יום אחד" לעשות מקרא קודש באחדות גמור, מטעם שקשה עלי פרידתכם - שלא תהיו מופרדים מחמת שנפסקה מצות ד' מינים. [תורת מהרי"ץ]

בסוכות תשבו שבעת ימים (ויקרא כג, מב). שאלו את הגאון מוילנא זצוק"ל, מנין לחכמינו ז"ל להכשיר סוכה של "שתי מחיצות כהלכתן ושלישית אפילו טפח", וענה, כי צורת שלשת האותיות שבתבית "סכה" רומזת לכך. מצוה מן המובחר לעשותה כס' - שהיא בעלת ד' מחיצות, ואם אין לו מספיק דפנות, מותר לעשותה כמו כ' - בעלת שלש מחיצות שלמות, ואם אין לו גם את זה, דיה לעשות כצורת ה' - שתי מחיצות ולחי אחד אפילו טפח. [שלמי יוסף]

בסכת תשבו שבעת ימים (ויקרא כג, מב). מובא במשנה, ירדו גשמים וכו', משלו משל למה הדבר דומה לעבד שבא למזוג כוס לרבו ושפך לו קיתון על פניו (סוכה כח:). ענין משל זה הסביר הגאון מוילנא זי"ע, על פי מה שידוע שראש השנה ויום הכיפורים הם ימי דין, ואחריהם באים ימי חג הסוכות שיש בהם מצות לקיחת הלולב ושיבת סוכה, שהם ימי רחמים, כדי להמתיק את הדינים של ימי הדין, על ידי המצוות המקיפות אותנו וכך אנו ממלאים את ידינו בברכות בימי החג. אמנם בדרת הגשמים בימי החג שמכריחים אותנו לבטל את מצות סוכה, הרי זה עדות משמים שה' יתברך אינו חפץ ח"ו שיופשרו הדינים על ידי קיום מצות סוכה, אלא רוצה שישארו בתוקפם וגבורתם כמו שהיו. זהו ענין המשל לעבד שבא למזוג כוס לרבו, שכידוע ענין המזיגה הוא עירוב מים ביין כדי לבטל חריפותו, אבל האדון שפך את המים על פניו, כרוצה לומר שאינו רוצה במזיגה - בביטול החריפות. [דבר אליהו - ליקוטים]